

MÄRGOTUS 2

HIRSIGU VEERA:

Kõigist seto laulupidudest 1977. aastast osa võtnud Leiko kauaagene koorijuht mõtiskleb leelopäeva tähenduse üle seto kultuuris

INEMINE 3

LAULUEMA:

Kes olid need lauluemad, kes suutsid ühe hooga mitukümmend tuhat värssi peast ette laulda? Kogu elu laulule pühendatud kangetest seto naistest ja sellest, kuidas lauluemaks saadakse

KAEMINE 4

LEELOPÄEVA ESINEJAD:

Ülevaade kõigist Värskas XI leelopäeval esinevatest kooridest ja kollektiividest nii Setomaalt kui mujalt

AOLUGU 6

PETSERIST VÄRSKASSE:

Kuidas Lõvi Laine ning Mäeste Paul zootehnikute laguneva villisega mööda Petserimaad kihutasid ja sellest, kuidas ei tohtinud vene ajal Petseri vanadest laulupidudest iitsatadagi

ELOTSÕÖR: Mõrsja kroon (Eesti Rahva Muuseum, inv. nr 6611) Foto Merylin Suve ja Arp Karm (ERM)

XI Leelopäev

«Elotsõõr»

30 aastat tagasi, 20. augustil, toimus Värskas laagri laululaval Värskas kultuurimaja korraldusel I leelopäev nõukogude ajal. Tõuke korraldamiseks andis seto lauluema Anne Vabarna 100. sünniaastapäev. Peakorraldajateks olid kolm Pauli: Paul Lehestik (Põlva Keskkooli direktor), Paul Haavaoks (luuletaja, ENSV Kirjanike Liidu liige) ja Paul Mäeste (Värskas TSN Külanõukogu esimees) ning Värskas kultuurimaja direktor Laine Lõvi.

I leelopäev oli pühendatud Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni 60. aastapäevale. Leelopäeva rongkäik algas Värskast ja liikus laululavale, kus toimus kontsert. Kontserdil osales üle 100 esineja Põlva, Võru ja Petseri rajoonist, Tartust ning Tallinnast. Peale kontserti süüdati lõke ja algas sõnoliste võistulaulmine. Võistulaulmist hindas žürii koosseisus: Ode Vabarna, Udo Kolk, Veera Pino, Paul Lehestik ja Paul Mäeste.

Leelopäevade traditsioon taaselustus ja alates 1977. aastast on leelopäevad toimunud iga kolme aasta järel Värskas. Ainult üks leelopäev toimus Obinitsas 1986. aastal, kui täitus 130 aastat lauluema Hilana Taarka sünnist.

XI leelopäeva teemaks on «Elotsõõr» (eluring) ja kujunduse põhielemendiks seto pulmatraditsioonis tähtis olnud mõrsja kroon. Eluring on inimese elu sünnist surmani ja väga tähtis sündmus selles ringis on abiellumine. Abiellumisest saab alguse kooselu ja perekond, lapse sünd. Laps kasvab, saab mehelemineku — või naisevõtmealiseks, loob pere ja sünnivad lapsed, kes taas kasvavad.... Nii ei katke eluring ilmas kunagi. Leelopäeva kunstnik Indrek Raudsepp valis kujunduses eluringi sümboliks just mõrsja krooni, sest uus elu algab sünnist, lapse sünd kahe inimese armastusest.

Mõrsjakroon on kaasaegsel unustuse hõlma vajanud. Krooni, mis leelopäevale inspireerimiseks andis, leidsid 1912. a. Setomaal (Petseri ja Pankjavitsa vallas) korjandust teostanud Edgar Eisenschmidt ja Joosep Kliimand. Kõik asjad anti tol ajal tasuta ja nende hulgas oli ka mõrsja kroon. Kuna setod on õigeusklikud, siis kroonil pulmatraditsioonis suur tähtsus. Krooni kandis pruut ja peigmees laulurõõmiga kirikus. Kaheksa päeva pärast laulatust tuldi kirikusse ja võeti kroon ära. (Allikas: Eesti Rahva Muuseumi Peakataloog, 1912.)

«Elotsõõr» on täis kurbi ja rõõmsaid hetki, meenutusi ja unistusi, rasket tööd ja vaeva ning lõputut lootust ikka paremale elule. Laulud jutustavad sellest kõigest, nad sünnivad läbi südame ja võluvad kuulajaid oma siirusega. Laul ei kao kunagi, on elu ega katke eluring...

Ilme Hoidmets,
Leelopäeva juht

Aoplaan

11.00

- × Jumalateenistus Värskas Püha Jüri kirikus
- × Hingepalved lauluemadele ja leelopäevade taaselustaja tele — Paulidele, haudade õnnistamine

12.30

Peaproov Värskas laululaval

13.30

Kogunemine rongkäiguks Seto Talumuuseumi peavärava ette

13.45

Algab rongkäik peoplastile Seto Talumuuseumi peahoones avatud näitus leelopäevade ajaloost Seto Talumuuseumi külastus ja näitusega tutvumine leelopäeva pääsmega poole hinnaga

14.00

- × Seto hümnid ühislaulmine ja lipu heiskamine
- × Tervitusleelo Värskas kooridelt
- × Sõnavõttud

Kontsert

- × Leiko ja pillimees
- × Helmine
- × Tsihibärbläseq
- × Lustiline
- × Kullakõsõ
- × Laanõtsirk
- × Häierm
- × Külalisesinejad Kohtla- Järvelt. Koorid Retsenka ja Zorenka
- × Hõbehall
- × Helmeakaala
- × Helbi koor
- × Pillimehed
- × Külalisesinejad Viljandist. Naiskoor Eha
- × Siidisõsarõ
- × Käokuld
- × Liinats'uraq
- × Kuldatsäuk
- × Leelopäeva kontserdi lõpulaul. Ühislaul «Laul läts läbi Setomaa»

18.00

Ansambel Zetod

19.00–22.00

Peoõhtu jätkub ansambliga Kihnu poisid

Peoplatsil käsitöö müük, einestamise võimalus Avatud laste telk

Leelopäeva juht Ilme Hoidmets
Leelopäeva kunstnik Indrek Raudsepp
Leelopäeva peakorraldaja Raina Varep

Korraldustoimkond: Rutt Riitsaar, Einar Raudkepp, Raul Kudre, Leie Hääl, Laine Lõvi